

BELA GRIVA & RDEČI BALON

Ana Šturm

V poplavi najrazličnejše in velikokrat povsem neprimerne medijske ponudbe za najmlajše gledalce je ponoven vznik dveh čarobnih filmskih mojstrov in iz globin filmske zgodovine več kot dobrodošel. Govorimo o legendarnem filmskem dvojčku Alberta Lamorissa, ki ga sestavljata *Bela griva: divji konj* (Crin blanc: Le cheval sauvage, 1953) in *Rdeči balon* (Le ballon rouge, 1956). Klasična otroška filma že od nastanka razveseljujeta in navdušujeta otroke (in odrasle) po vsem svetu.

Izjemna črnobela fotografija *Bele grive* natančno, skoraj dokumentarno izrisuje divjo francosko pokrajino Camargue in jo obenem mehča z mitologijo in otroškimi sanjami. Črno bele podobe za seboj vlečejo jasna nasprotja med »realnim« svetom odraslih in »nedolžnim« svetom otrok. Med sebičnimi in plemenitimi nameni, med poizkusom podreditve in poizkusom razumevanja in sožitja s svetom oziroma z naravo.

Bistvo drugega Lamorissovega filma bi se lahko nahajalo kar v maksimi »Logika vas bo pripeljala od točke A do točke B, domišljija vas bo odpeljala kamorkoli.« *Rdeči balon*, za marsikoga najboljši film vseh časov, popelje gledalca na izlet v predel Pariza, imenovan Ménéilmontant. Lirična pripoved o prijateljstvu, nedolžnosti, prijaznosti in svobodi je hkrati natančna študija človeških značajev in slavospev otroški domišljiji, ki ji je dovoljeno poleteti med oblake.

V vsesplošni, kapitalistično orientirani modni zapovedi po avdiovizualnih »zabaviščnih parkih«, kjer kraljujejo kričeče barve, vratolomni tempo vlakca smrti, v številnih ogledalih popačene podobe ter instantne zgodbe, izgubljene v vrtincu najnovejših tehnologij, in kjer dodano vrednost prinašajo kokice in kokakola, nepretenciozna in iskreno ganljiva filma iz 50. let prejšnjega stoletja s svojo preprosto zasnovano zgodbo in z minimalističnimi dialogi prinašata osvežujočo, pristno cinefilsko izkušnjo za najmlajše.

Znotraj preproste zasnove se skrivajo kompleksne in večplastne podobe, ki od (mladega) gledalca zahtevajo pozoren in poglobljen ogled. S tem režiser otroke na najboljši možni način uči natančnega opazovanja in razumevanja filmskega medija. Neverjetno bogat in zahteven filmski imaginarij uvršča *Rdeči balon* in *Belo grivo* med kanonizirane klasike.

Njuna magija tako lahko iz čudovito restavriranih 35-milimetrskih kopij ponovno poleti kot pisani baloni iz starodavnih stavb in z ulic Pariza in pristane v spominu vsakega, ki si ju ogleda, kjer pusti neizbrisljive podobe, ki za vedno spremenijo oziroma (so)oblikujejo njegov pogled na svet.

KONEC JE TU

Ivana Novak

Da bo hiperproduktivna skupina komikov postavila vulgarno piko na i žanru o koncu sveta, ki je vzcvetel v zadnjih letih (npr. *Melanholija* [Melancholia, 2011, Lars von Trier]), je bilo pričakovati, parodija je nujen del žanra. Katastrofe se komiki v filmu *Konec je tu* (This Is the End, 2013, Evan Goldberg, Seth Rogen) lotijo z dvema obratoma: prvi je, da v njem nastopijo kot oni sami oziroma kot zvezdniške persone, ki ubežijo apokalipsi in se zaprejo v vilo Jamesa Franca, kar nato komorni zasedbi omogoča povprečno duhovite travmatične interakcije, ki imajo privlačno podlago v resničnosti njihovih person. Prava šala bi utegnila biti za fane ta, da film onečedi Jonaha Hilla, ki se v zadnjem obdobju pojavlja tudi kot »resen igralec« z nominacijo za oskarja in menda tudi vse bolj skrbi za svoje zdravje. Šaljiva je kritika na račun artistskih prizadevanj s tem, ko Hillu odvzame zvezdniški sijaj in ga namesti kot osrednjega zlikovca zgodbe.

Drugič, v nasprotju s postopkom parodije ne preobrne principov samo tega žanra, katerega parodija bi naj bil, ampak k njemu pristopi kot samorefleksivna komedija referenc-referenc-referenc. En lik tudi drugemu izjavi: »Občudujem tvoj dar za reference!«

Kot celota pa je to *ad hoc* spisana, dramaturško nekonsistentna, funkcionalno zrežirana abotna šala, kot bi ti komiki želeli projekt upravičiti s skomigom: komedija, pač. »Komedija, pač« je današnja komedija opletanja z arbitrarnim: džoint-eksorcizem-falus-sperma-Hermiona-James Franco-konec sveta-bog-Zadetki: *Ananas ekspres* ... Življenje v »komediji, pač« je polno neproblematičnih problemov, kar je sumljivo. Problem nista ne apokalipsa ne ljubezensko razmerje, ki je že zdavnaj prenehalo biti problem komedije (ker je ljubezen nekaj zavezujočega), ampak moško prijateljstvo – trendovski in obče nepomemben problem, ki naslavlja predvsem otroke. Problem ni, kako biti solidaren (v skladu z lepo krščansko predlogo filma), ampak kako odrasti, ne da bi prenehal uživati privilegije otroka, tj. se imeti dobro s svojim prijateljem.

Obetavni (neizkoriščeni) zastavek, ki sodi v polje komičnega ponižanja, bi utegnil biti ta, da gre resnično za krščansko Apokalipso: prav zaradi tega, ker nastopi, konec sveta izgubi svojo enkratno moč, usodnost. Ali še, ko vzamemo ta krščanski dogodek zares, ko mu podelimo resničnost, dobimo ravno nekaj drugega, česar nismo predvideli. Poleg apokalipse se nepričakovano v svoje nasprotje spremeni edini še – v nasprotju s samorazumevanjem filma – Jonah Hill. Vse ostalo je zabava za povabljen, ki vedno radi hodijo na isto zabavo.